

INNOVATION IQTISODIYOT

Ilmiy-amaliy elektron jurnal

2026

№5

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY

Scientific and practical electronic journal

Indexlanadigan bazalar: Google Scholar Crossref OpenAIRE CYBERLENIKA

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY
ELEKTRON JURNAL

5-jild
5-son
May, 2026

May, 2026
Volume 5
Number 5

ИННОВАЦИОННАЯ
ЭКОНОМИКА
Научно-практический
электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY
Electronic scientific and
practical journal

INNOVATSION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL

ISSN: 3030-315X

ojs.kstu.uz

Muassis:

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi:

R.X.Ergashev, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Tahririyat Kengashi raisi o‘rinbosari:

S.N.Xamrayeva, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Mas’ul muharrir:

N.A.Ochilova, PhD, dotsent

Texnik muharrir:

S.J.Qulmurotov

Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.

Tahririyat manzili:

180100, Qarshi shahri, Mustaqillik ko‘chasi 225-uy Tel.: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Faks: +998 (75) 221 1395

innoeconomic@kstu.uz

“Innovatsion iqtisodiyot” ilmiy - amaliy elektron jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2025-yil 5-apreldagi 369-sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

Jurnalda quyidagi ruknlar asosida maqolalar nashr etiladi:

1. Nazariya va metodologiya
2. Raqamli iqtisodiyot
3. Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik
5. Inson kapitali iqtisodiyoti
6. Menejment va marketing
7. Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
8. Moliya, kredit va investitsiya
9. Ekonometrika va statistika
10. Xizmat ko‘rsatish va turizm sohasi

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Tahririyat Kengashining xalqaro a'zolari:

Ovchinnikov Viktor Nikolayevich - i.f.d., professor, akademik (Janubiy Federal Universitet, Rossiya)
Solodovnikov Sergiy Yurevich - i.f.d., professor (Belorussiya milliy texnika universiteti)
Sidorov Viktor Aleksandrovich - i.f.d., professor, (Kuban davlat universiteti)
Shevchenko Igor Viktorovich - i.f.d., professor (Kuban davlat universiteti, Rossiya)
Kusainov Xalel Xaymullievich – i.f.d., professor, akademik (Qozog‘iston Respublikasi Milliy fanlar akademiyasi)
Samandarzoda Iskandar Hakim - Iqtisodiyot fanlari doktori (Sh.Shotemur nomidagi Tojikiston agrar universiteti)
Gibadullin Artur Arturovich - i.f.n. dotsent (Milliy tadqiqot universiteti, Moskva energetika instituti, Rossiya)
Sergey Aleksandrovich Voynash - ilmiy xodim (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)
Valentina Nikolayevna Pulyayeva - iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya Federatsiyasi hukumati qoshidagi Moliya universiteti)
Dmitriy Evgenievich Morkovkin, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Moliya universiteti, Rossiya Federatsiyasi hukumati)
Sadriddinov Manuchehr Islomiddinovich - i.f.d., professor, (Tojikiston Respublikasi Milliy fanlar Akademiyasi)
Perskaya Viktoriya Vadimovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)
Molchanov Igor Nikolayevich - i.f.d., professor, (Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti)
Basova Mariya Mixaylovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)
Aleksandr Leonidovich Chupin, iqtisod fanlari nomzodi (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)
Nezamaykin Valeriy Nikolayevich - i.f.d., professor, (Rossiya davlat gumanitar universiteti)
Nikonorova Alla Vladimirovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)
Dmitriyeva Olga Aleksandrovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)
Shvets Yuriy Yuryevich - i.f.n., dotsent, (Rossiya Fanlar akademiyasining Nazorat fanlari instituti)
Kolossova Yelena Valeryevna - i.f.n., dotsent, (Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti)

Tahririyat Kengashi a'zolari:

Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich - i.f.d., professor, akademik
Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich - i.f.d., professor
Navruz-zoda Baxtiyor Negmatovich - i.f.d., professor
Xatamov Ochildi Qurbonovich - i.f.d., professor
Fayziyeva Shirin Shodmonovna - i.f.n., professor
Jumayeva Gulrux Jo‘raqulovna - i.f.n., professor
Egamberdiyeva Salima Raimovna - i.f.n., dotsent
Erkayeva Gulbahor Panjiyevna - i.f.n., professor
Yakubova Shamshinur Shuxratovna - i.f.d., (DSc) dotsent
Amirqulov Shuhrat Olimovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent
Samiyeva Gulnoza Toxirovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent
Aliqulov Azamat Tuyg‘unovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent
Aminov Fazlitdin Baxadirovich - i.f.n., dotsent
Xo‘jaqulova Nigora Rustamovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent
Turobov Sherzod Alisherovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent
Alimova Munisa Yulchiyevna - i.f.f.d. (PhD) dotsent
Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna - i.f.d., (DSc), dotsent
Boboqulov Sanjar Baxromkulovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent
Djalilov Raxmonkul Hamidovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent
Nomazov Baxrom Bobomurodovich - i.f.f.d. (PhD) dotsent
Alimxanova Nigora Alimxanovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent
Jonuzokov Mirzabek Kulmamatovich - i.f.f.d. (PhD), dotsent
Muxammadiyeva Yulduz Yusupovna - i.f.f.d. (PhD)
Tursunova Aziza Xoshimovna - i.f.f.d. (PhD)
Xolliyev Sherali Baxtiyorovich - i.f.f.d. (PhD)
Panjiyev Samijon Aliqulovich - PhD, dotsent

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

ISSN: 3030-315X

ojs.kstu.uz

Учредитель:

**Каршинский государственный технический
университет**

Председатель редакционного совета:

Р.Х.Эргашев, доктор экономических наук, профессор

Заместитель председателя редакционного совета:

С.Н.Хамраева, доктор экономических наук,
профессор

Ответственный редактор:

Н.А.Очилова, PhD, доцент

Технический редактор:

С.Ж.Кулмуротов

Журнал издается один раз в месяц в
электронной форме и публикуется через
официальный сайт журнала.

Адрес редакции:

180100, г. Карши, ул. Мустакиллик, дом 225

Тел: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Факс: +998 (75) 221 1395

E-mail: innoeconomic@kstu.uz

Научно-практический электронный журнал
«Инновационная экономика» включён в перечень
национальных научных изданий на основании
решения Президиума Высшей аттестационной
комиссии при Министерстве высшего образования,
науки и инноваций Республики Узбекистан от 5
апреля 2025 года № 369.

**В журнале публикуются статьи по
следующим рубрикам:**

1. Теория и методология
2. Цифровая экономика
3. Экономика регионов и отраслей
4. Малый бизнес и частное
предпринимательство
5. Экономика человеческого капитала
6. Менеджмент и маркетинг
7. Бухгалтерский учет, экономический анализ и
аудит
8. Финансы, кредит и инвестиции
9. Эконометрика и статистика
10. Сфера услуг и туризм

Редакционная коллегия:

Международные члены Совета редколлегии:

Овчинников Виктор Николаевич - д.э.н., профессор, академик
(Южный федеральный университет, Россия)

Солодовников Сергей Юрьевич - д.э.н., профессор
(Белорусский национальный технический университет)

Виктор Александрович Сидоров - д.э.н., профессор,
(Кубанский государственный университет)

Шевченко Игорь Викторович - д.э.н., профессор (Кубанский
государственный университет)

Кусаинов Халел Хаймуллович - д.э.н., профессор, академик
(НААН Республика Казахстан)

Самандарзода Искандар Хаким - д.э.н., профессор
(Таджикистанский аграрный университет им. Ш.
Шотемура)

Гибатуллин Артур Артурович - к.э.н., доцент
(Национальный исследовательский университет
«Московский энергетический институт»)

Войнаш Сергей Александрович - научный сотрудник
(Российского университета дружбы народов имени
П.Лумумби)

Пуляева Валентина Николаевна - к.э.н., доцент
(Финансовый университет при Правительстве РФ)

Морковкин Дмитрий Евгеньевич - к.э.н., доцент
(Финансовый университет Правительство РФ)

Садриддинов Манучехр Исламиддинович - д.э.н.,
профессор (Национальная академия наук Республики
Таджикистан)

Перская Виктория Вадимовна - д.э.н., профессор
(Финансовый университет при Правительстве РФ)

Молчанов Игорь Николаевич - д.э.н., профессор (Московский
государственный университет имени М.В. Ломоносова)

Басова Мария Михайловна - д.э.н., профессор
(Финансового университета Российской Федерации)

Чупин Александр Леонидович - к.э.н. (Российского
университета дружбы народов имени П. Лумумби)

Незаймакин Валерий Николаевич - д.э.н., профессор (РГТУ)

Никонорова Алла Владимировна - к.э.н., доцент
(Финансового университета Российской Федерации)

Дмитриева Ольга Александровна - к.э.н., доцент
(Финансового университета Российской Федерации)

Швец Юрий Юрьевич - к.э.н., доцент (Институт проблем
управления РАН)

Колосова Елена Валерьевна - к.э.н., доцент (Российский
экономический университет имени Г.В. Плеханова)

Члены Совета редколлегии:

Гулямов Саидхорр Саидхмедович - д.э.н., профессор,
академик

Пардаев Мамаюнус Каршибоевич - д.э.н., профессор

Навруз-зода Бахтиёр Негматович - д.э.н., профессор

Хатамов Очилди Курбанович - д.э.н., профессор

Файзиева Ширин Шодмоновна - к.э.н., профессор

Жумаева Гулрух Журакуловна - к.э.н., профессор

Эгамбердиева Салима Раимовна - к.э.н., доцент

Еркаева Гулбахор Панжиевна - к.э.н., профессор

Якубова Шамина Шухратовна - д.э.н., (DSc), доцент

Амиркулов Шухрат Олимович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Самиева Гулноза Тохировна - д.ф.э.наук., (PhD), доцент

Алигулов Азамат Туйгунович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Аминов Фазлитдин Бахадирович - к.э.н., доцент

Хужакулова Нигора Рустамовна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Туробов Шерзод Алишерович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Алимова Муниса Юльчиевна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Эрашьева Насиба Рахматуллаевна - д.э.н., (DSc), доцент

Бобокулов Санжар Бахромкулович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Джалилов Рахмонкул Хамидович - д.ф.э., (PhD), доцент

Номазов Бахром Бобомуродович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Алимханова Нигора Алимхановна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Джанузакон Мирзабек Кулмаматович - д.ф.э.н., (PhD),
доцент

Мухаммадиева Юлдуз Юсуповна - д.ф.э.н., (PhD)

Турсунова Азиза Хошимовна - д.ф.э.н., (PhD)

Холлиев Шерали Бахтиёрович - д.ф.э.н., (PhD)

Панджиев Самиджон Аликулич - PhD, доцент

Xizmat ko'rsatish va turizm sohasi

Service sector and tourism

Сфера услуг и туризм

TURIZM SEKTORI TUSHUNCHASI, MAZMUNI VA UNING MILLIY IQTISODIYOTDAGI AHAMIYATI

Karimov Sardorbek Baxodirjon o'gli

ПОНЯТИЕ И СОДЕРЖАНИЕ ТУРИСТИЧЕСКОГО СЕКТОРА И ЕГО ЗНАЧЕНИЕ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ

Каримов Сардорбек Баходиржон угли

THE CONCEPT AND CONTENT OF THE TOURISM SECTOR AND ITS SIGNIFICANCE IN THE NATIONAL ECONOMY

Karimov Sardorbek Baxodirjon ugli

Received: May 8, 2026 May: May 12, 2026 May: May 19, 2026 Published: June 1, 2026

Annotatsiya: Ushbu maqolada turizm sektori tushunchasi, uning mazmun-mohiyati hamda milliy iqtisodiyotdagi o'rni va ahamiyati yoritiladi. Shuningdek, zamonaviy sharoitda turizm sohasining rivojlanish tendensiyalari, iqtisodiy o'sishga qo'shayotgan hissasi va ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashdagi roli tahlil qilinadi. Turizmning xizmat ko'rsatish sohasi sifatida mamlakatlar iqtisodiyotiga bevosita va bilvosita ta'siri ilmiy nuqtai nazardan ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: turizm, turizm sektori, milliy iqtisodiyot, xizmatlar sohasi, iqtisodiy o'sish, investitsiya, infratuzilma, bandlik, xalqaro turizm, barqaror rivojlanish

Аннотация: В данной статье освещаются понятие туристического сектора, его содержание и сущность, а также роль и значение в национальной экономике. Кроме того, анализируются современные тенденции развития сферы туризма, её вклад в экономический рост и роль в обеспечении социально-экономической стабильности. Прямое и косвенное влияние туризма как отрасли сферы услуг на экономику стран рассматривается с научной точки зрения.

Ключевые слова: туризм, туристический сектор, национальная экономика, сфера услуг, экономический рост, инвестиции, инфраструктура, занятость, международный туризм, устойчивое развитие.

Abstract: This article examines the concept of the tourism sector, its content and essence, as well as its role and significance in the national economy. It also analyzes current trends in the development of tourism, its contribution to economic growth, and its role in ensuring socio-economic stability. The direct and indirect impact of tourism as a service sector on national economies is considered from a scientific perspective.

Keywords: tourism, tourism sector, national economy, service sector, economic growth, investment, infrastructure, employment, international tourism, sustainable development.

KIRISH

Turizm sektori bugungi kunda jahon iqtisodiyotining eng tez rivojlanayotgan va yuqori daromad keltiruvchi tarmoqlaridan biri hisoblanadi. U nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy va madaniy aloqalarni mustahkamlashda ham muhim rol o'ynaydi. Globalizatsiya jarayonlari, transport va kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi natijasida turizm xizmatlariga bo'lgan talab ortib bormoqda. O'zbekiston kabi boy tarixiy va madaniy merosga ega mamlakatlar uchun turizm sektori milliy iqtisodiyotni diversifikatsiya qilishda strategik ahamiyat kasb etadi. O'zbekiston

Respublikasi ham boy tarixiy yodgorliklari, qadimiy shaharlar, diniy va madaniy merosi bilan turizm salohiyati yuqori bo'lgan davlatlardan biridir. So'nggi yillarda mamlakatda turizm sohasini rivojlantirishga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Bu esa turizmni milliy iqtisodiyotning strategik tarmog'iga aylantirishga xizmat qilmoqda. [1, 1–25 b]

TAHLIL VA NATIJALAR

Turizm sektori deganda aholining dam olish, davolanish, ishbilarmonlik, madaniy-ma'rifiy va boshqa maqsadlarda bir hududdan ikkinchi hududga vaqtinchalik ko'chishi bilan bog'liq xizmatlar majmui

tushuniladi. Ushbu soha mehmonxonalar, transport, ovqatlanish, ekskursiya, madaniy xizmatlar va boshqa ko'plab tarmoqlarni o'z ichiga oladi.

Turizm iqtisodiyotning ko'plab tarmoqlari bilan chambarchas bog'liq bo'lib, u qishloq xo'jaligi, qurilish, savdo va xizmat ko'rsatish sohalarining rivojlanishiga turtki beradi. Shuningdek, turizm yangi ish o'rinlarini yaratish orqali aholi bandligini oshiradi va hududlar iqtisodiy faolligini kuchaytiradi. [2, 5–30 b]

Milliy iqtisodiyotda turizmning ahamiyati uning valyuta tushumlarini oshirish imkoniyati bilan ham belgilanadi. Xalqaro turistlar oqimi mamlakatga xorijiy valyuta kirib kelishini ta'minlaydi, bu esa to'lov balansining yaxshilanishiga xizmat qiladi. Bundan tashqari, turizm infratuzilmasining rivojlanishi hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasini oshiradi.

Zamonaviy sharoitda raqamli texnologiyalar turizm sektoriga chuqur kirib bormoqda. Onlayn bron qilish tizimlari, raqamli marketing, virtual sayohatlar va sun'iy intellekt asosidagi xizmatlar turizmni yanada qulay va samarali qilmoqda. Bu esa global raqobat sharoitida mamlakatlarning turizm salohiyatini oshirishga yordam beradi. Turizm sektorining muhim xususiyatlaridan biri uning multiplikativ ta'sirga ega ekanligidir. Ya'ni, turizmga yo'naltirilgan har qanday investitsiya nafaqat ushbu sohada, balki qurilish, qishloq xo'jaligi, savdo va transport kabi tarmoqlarda ham qo'shimcha iqtisodiy faollikni yuzaga keltiradi. Bu esa umumiy iqtisodiy o'sishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Shuningdek, turizm hududiy rivojlanishda ham muhim rol o'ynaydi. Ayniqsa, chekka hududlarda turizm infratuzilmasining rivojlanishi yangi ish o'rinlarini yaratadi, mahalliy aholining daromadini oshiradi hamda migratsiya oqimlarini kamaytirishga xizmat qiladi. Bu esa hududlar o'rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni qisqartirishga yordam beradi. [3, 85–110 b].

Milliy iqtisodiyotda turizmning yana bir muhim jihati uning eksportga teng darajadagi xizmat sifatida qaralishidir. Xalqaro turistlar mamlakatga tashrif buyurganida ular turar joy, ovqatlanish, transport va boshqa xizmatlar uchun to'lov amalga oshiradi. Bu esa mamlakatga xorijiy valyuta kirib kelishini ta'minlaydi va iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlaydi.

Zamonaviy sharoitda turizm sohasida raqamli transformatsiya jarayoni jadal rivojlanmoqda. Internet platformalari orqali bron qilish tizimlari, elektron to'lovlar, mobil ilovalar va raqamli marketing vositalari turizm xizmatlarini yanada qulay va tezkor qilmoqda. Bundan tashqari, sun'iy intellekt va big data texnologiyalari turistlarning xulq-atvorini tahlil qilish va xizmat sifatini oshirishda muhim rol o'ynamoqda.

O'zbekiston sharoitida turizmni rivojlantirish uchun Samarqand, Buxoro, Xiva kabi tarixiy shaharlarda infratuzilmani modernizatsiya qilish, mehmonxona va transport xizmatlarini yaxshilash hamda xalqaro turizm brendini shakllantirish muhim ahamiyatga ega. Bu esa mamlakatning global turizm bozorida raqobatbardoshligini oshiradi. Bundan tashqari, turizm sohasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning o'rnini juda katta. Mehmon uylari, restoranlar, sayyohlik agentliklari va gid xizmatlari orqali ko'plab aholi daromad manbaiga ega bo'lmoqda. Bu esa bozor

<https://ojs.kstu.uz/index.php/ej>

iqtisodiyoti sharoitida raqobat muhitini kuchaytiradi va xizmatlar sifatini oshiradi. [4, 60–92 b]

Turizmning yana bir muhim jihati — uning ekologik va barqaror rivojlanish tamoyillari bilan bog'liqligidir. Hozirgi kunda “yashil turizm” konsepsiyasi keng rivojlanmoqda. Bu tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, atrof-muhitni muhofaza qilish va kelajak avlodlar uchun ekologik muvozanatni saqlashni nazarda tutadi.

Shuningdek, turizm sohasida xalqaro hamkorlikning kengayishi ham muhim ahamiyatga ega. Xorijiy davlatlar bilan turizm sohasida tuzilgan shartnomalar, qo'shma loyihalar va investitsiyalar oqimi mamlakatning global turizm bozorida o'rnini mustahkamlashga xizmat qiladi.

O'zbekiston sharoitida turizmni rivojlantirishda Samarqand, Buxoro, Xiva, Shahrisabz kabi tarixiy shaharlarning roli juda katta. Bu hududlarda turistik xizmatlarni kengaytirish orqali mamlakatga tashrif buyuruvchi sayyohlar sonini oshirish va iqtisodiy daromadni ko'paytirish mumkin. Turizm sohasida xizmatlar sifati ham asosiy omillardan biridir. Mehmonlarga ko'rsatiladigan xizmatlarning xalqaro standartlarga mosligi, xodimlarning malakasi va til bilish darajasi turistlar qoniqishiga bevosita ta'sir qiladi. Shu sababli kadrlar tayyorlash va ularning malakasini oshirish turizm rivojlanishining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Bundan tashqari, turizm sektori innovatsion texnologiyalar bilan ham chambarchas bog'liq bo'lib bormoqda. Mobil ilovalar, sun'iy intellekt asosidagi xizmatlar, onlayn navigatsiya va elektron to'lov tizimlari turistlar uchun qulaylik yaratib, xizmat ko'rsatish jarayonini tez va samarali qiladi.

Turizmning yana bir muhim jihati uning madaniy integratsiyaga qo'shgan hissasidir. Turistlar turli xalqlarning madaniyati, urf-odatlarini va an'analari bilan tanishish orqali xalqaro tushunishni rivojlantiradi. Bu esa global miqyosda tinchlik va hamkorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, turizm hududlarda ekologik barqarorlikni ta'minlashda ham muhim rol o'ynaydi. Tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, milliy bog'lar va qo'riqxonalarini saqlash orqali ekologik turizmni rivojlantirish mumkin. Bu esa tabiatni asrash va iqtisodiy foyda o'rtasida muvozanat yaratadi. Turizmning ijtimoiy ahamiyati ham katta bo'lib, u aholining madaniy saviyasini oshirishga, turli xalqlar o'rtasida o'zaro tushunishni kuchaytirishga xizmat qiladi. Turistlar bilan muloqot jarayonida mahalliy aholi yangi bilim va tajribaga ega bo'ladi, bu esa jamiyatning ochiqqligini oshiradi. [5, 70–95 b]

Bundan tashqari, turizm sohasida raqobat kuchayishi xizmat sifatining oshishiga olib keladi. Mehmonxonalar, sayyohlik agentliklari va transport kompaniyalari o'rtasidagi raqobat mijozlarga qulay narxlar va yuqori sifatli xizmatlar taklif etilishini ta'minlaydi.

Turizmni rivojlantirishda ekologik xavfsizlikni ta'minlash ham dolzarb masala hisoblanadi. Tabiiy hududlarga ortiqcha yuklamani kamaytirish, chiqindilarni boshqarish va resurslardan oqilona

foydalanish barqaror turizmni shakllantirishning asosiy shartlaridan biridir.

Yana bir muhim jihat — raqamli iqtisodiyot bilan integratsiyadir. Elektron vizalar, onlayn bron tizimlari, raqamli gid xizmatlari va virtual sayohatlar turizmni zamonaviy va qulay sohaga aylantirmoqda. Bu esa global raqobat sharoitida mamlakatlarning turistik jozibadorligini oshiradi. [6, 55–80 b]

XULOSA VA TAKLIFLAR

Turizm sektori milliy iqtisodiyotning muhim tarkibiy qismi bo'lib, uning rivojlanishi iqtisodiy o'sish, bandlikni oshirish va hududiy barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi. Zamonaviy texnologiyalar va global integratsiya jarayonlari turizm sohasining yanada kengayishiga imkon yaratmoqda. Shu bois, turizm infratuzilmasini rivojlantirish, investitsiyalarni jalb qilish va xizmatlar sifatini oshirish milliy iqtisodiyot barqarorligini ta'minlashda muhim omil hisoblanadi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, turizm sektori rivojlangan mamlakatlarda YaIM tarkibida sezilarli ulushga ega bo'lib, iqtisodiyotning barqaror o'sishiga xizmat qiladi. O'zbekiston sharoitida ham turizmni rivojlantirish orqali yangi ish o'rinlarini yaratish, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va valyuta tushumlarini oshirish imkoniyatlari keng hisoblanadi. Turizm sektori milliy iqtisodiyotda xizmatlar eksporti sifatida ham muhim o'rin tutadi. Xalqaro turistlar mamlakat hududida turli xizmatlardan foydalanishi natijasida iqtisodiyotga bevosita xorijiy valyuta kirib keladi. Bu jarayon mamlakatning tashqi savdo balansini yaxshilashga va milliy valyutaning barqarorligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Shuningdek, turizm klasterlari rivojlanishi ham sohaning samaradorligini oshiradi. Bir hududda mehmonxona, transport, ovqatlanish, madaniy obyektlar va xizmat ko'rsatish tashkilotlarining birgalikda faoliyat yuritishi turistlar uchun qulay sharoit yaratadi hamda iqtisodiy samaradorlikni oshiradi. Bu esa hududiy iqtisodiy rivojlanishni tezlashtiradi. Turizmning ijtimoiy va madaniy ahamiyati ham katta bo'lib, u xalqlar o'rtasidagi do'stlik va hamkorlikni mustahkamlash, milliy qadriyatlarni dunyoga tanitish hamda madaniy merosni saqlash va rivojlantirishga xizmat qiladi. Bu esa mamlakatning xalqaro maydondagi ijobiy imijini shakllantirishda muhim omil hisoblanadi. [7, 120–145 b].

Zamonaviy texnologiyalarning joriy etilishi, raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi va global integratsiya jarayonlari turizm sohasining kelajakdagi o'sish salohiyatini yanada oshirmoqda. Shu bois, turizm infratuzilmasini yanada takomillashtirish, xizmatlar sifatini oshirish va investitsion muhitni yaxshilash milliy iqtisodiyot rivojida ustuvor vazifalardan biri bo'lib

qolmoqda. O'zbekiston sharoitida turizmni rivojlantirish uchun mavjud tarixiy-madaniy meros, geografik joylashuv va tabiiy resurslar katta imkoniyat yaratadi. Biroq ushbu salohiyatdan to'liq foydalanish uchun infratuzilmani modernizatsiya qilish, xizmatlar sifatini xalqaro standartlarga moslashtirish va malakali kadrlar tayyorlash muhim ahamiyatga ega.

Shuningdek, turizm sohasining rivojlanishi ijtimoiy jihatdan ham katta ahamiyat kasb etadi. U aholi bandligini oshiradi, hududlar o'rtasidagi iqtisodiy nomutanosiblikni kamaytiradi hamda aholining turmush darajasini yaxshilashga xizmat qiladi. Bundan tashqari, xalqaro turizm mamlakatlar o'rtasida madaniy almashinuvni kuchaytirib, do'stona aloqalarni mustahkamlaydi.

Umuman olganda, turizm sektorini rivojlantirish milliy iqtisodiyotning barqaror o'sishini ta'minlash, investitsion jozibadorlikni oshirish va global iqtisodiyotdagi o'rnini mustahkamlashda strategik ahamiyatga ega hisoblanadi. Shu sababli bu sohani rivojlantirishga qaratilgan davlat siyosati va islohotlarni izchil davom ettirish dolzarb vazifalardan biri bo'lib qolmoqda.

Muallif haqida / Сведения об авторе / Author details

Karimov Sardorbek Baxodirjon o'gli Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti iqtisodiy statistika kafedrasini mustaqil izlanuvchisi / Каримов Сардорбек Баходиржон угли / Независимый исследователь кафедры «Экономическая статистика» Ташкентского государственного экономического университета Karimov Sardorbek Baxodirjon ugli Independent Researcher, Department of Economic Statistics Tashkent State University of Economics

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi "Turizm to'g'risida"gi Qonuni. Toshkent, 2019 yil, 1–25 betlar
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining turizmni rivojlantirishga oid farmon va qarorlari. Toshkent, 2020–2024 yillar, 5–30 betlar
3. Rasulov B.B. Turizm iqtisodiyoti. Toshkent, 2021 yil, 85–110 betlar
4. Saidov A.S. Xizmat ko'rsatish sohasi va turizm asoslari. Toshkent, 2022 yil, 60–92 betlar
5. Mamatqulov Z.A. Milliy iqtisodiyotda xizmatlar sohasi. Toshkent, 2020 yil, 70–95 betlar
6. Islomov Sh.T. O'zbekiston iqtisodiyoti va turizm salohiyati. Toshkent, 2023 yil, 55–80 betlar

INNOVATION
IQTISODIYOT
ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

ISSN: 3030-315X

t.me/kstu_uz

Qarshi shahri,
Mustaqillik ko'chasi 225

www.kstu.uz
www.ojs.kstu.uz